

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 5. zvezka.

Rimska svetišča. Cerkev sv. Janez v Lateranu	129.
Življenje in poveljanie svetih gorkumskih marternikov.	
VI. pogl. Delavnost sv. Nikolaja Popelja. Čednosti sv. Dunéja	133.
Večerna molitev	138.
Blaženi Teofilj iz Korte.	
VII. pogl. Nadaljuje delovanje bl. Teofilja	140.
O zaničevanju posvetnih nečimernosti.	
XIII. O ničomernosti posvetne časti	148.
XIV. O ničemerni in nespametni svetni modrosti	149.
Sv. Anton puščavnik	150.
Nauki sv. Antona	154.
Priporočilo v molitev	157.
Zahvala za valikano molitev	159.
Vprašanja in odgovori	160.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.
1896.

Futurum exactum, aoristus gnomicus, alia.

(Konec.)

Glejmo zdaj ime „*aoristus gnomicus*“. Jaz sem doveršni sedanjik, ki more nadomeščati doveršni bodočnik, imenoval „*aorist*“ t. j. neomejen čas, ker pomenijo oblike kakor „*storim, do delam*“ v resnici le doveršeno djanje ne glede na čas; primerjal sem jih zlasti s tako imenovanim gnomskim aoristom, ki pomeni to, kar se je kedaj zgodilo in se lahko vsak čas zopet zgodi; in tudi ta primera ni moja iznajdba. Šuman v slov. slovn. po Mikl. §. 330 piše: „Kakor v grškem *gnomski aorist*, pomeni sedanjik dovišnih glagolov posebno v prisloviceh nastop djanja bez trpeža, bolje rečeno djanje, ki more vsigdar nastopiti in ob svojem času tudi nastopi: nerad padem; rajši sedem kakor vstanem itd.

Da se rabi doveršni sedanjik tako tudi v ostalih slavenskih jezikih, kažejo zgledi v Mikl. sintaksi str. 776 id., n. pr.: *serb.* vino i mudroga pobudali. *russ.* utla lodija porty pomočitu, a zla žena žizni vsju muža svoego pogubitū. *čech.* ujedu za hodinu půl mile. *pol.* gniew moj prędko się uspakaja, i chociaż w pierwszem uniesieniu powęzmę zamiar pomsty, nigdy go przecież nie wykonam.

V takih primerih se doveršni sedanjik ne da nadomestiti z nobeno drugo obliko. „Kaplja iz votli kamen, ne ko dvakrat k a n e, temuč ko dostikrat“ — ali moremo to kako drugače reči, t. j. ne z doveršnim sedanjikom? Jaz mislim, da ne, in zato se mi zdi, da je taka raba doveršnega sedanjika njegova prava in prvotna raba, da je torej po svojem pomenu pred vsem res *aoristus gnomicus*. V kake „ojnice greške“ s tem nič ne vklepam slovenščine; saj ne prenaREAM domače govorice, le pojasniti jo hočem učenim s primerom iz gimnazije vsem dobro znanim.

Aorist — neomejen čas — bi se doveršnemu sedanjiku tudi zato, ako ne gledamo na obliko, primerno moglo reči, ker se rabi lahko tudi o nastopu dejanja v preteklosti in v prihodnosti. Torej ne samo v prihodnosti, tudi v preteklosti, in ne le samo pri nas, tudi v drugih slavenskih jezikih, celo v bolgarsčini in serbsčini, da si ravno je ohranjen tu in tam tudi prvotni aorist. Cankov imenuje doveršni sedanjik naravnost *das Praesens der Erzählung*: Ispiše si pismá ta, isčetu' několko listá od někoj knigū, pa ... (Gramm. d. blg. Spr. pg. 75). Ravno tako h r v. s r b.: „Kad jedno jutro prebrojim pčele, a to neima najboljšega pčelca; onda ja brže bolje osedlam pievca, pa užjašem na njegá i podjem tražiti pčelca“ itd. Weber, Skladnja il. jez. str. 93); m a l o r u s k i: „Oj vyjdu ja na molytu, podyvlu sa u dolynu (ich klimme den hügel hinauf, blicke in das thal); vpade na kol'ina, skaže (in genua procubuit et dixit); v e l. r u s.: „Kak vozgovorit batjuška ...; machnet Ilejko ručkoj pravuju, po-

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XV. tečaj.

V Gorici, 1896.

V. zvezek.

Rimska svetišča.

P. C. L.

Sv. Janez v Lateranu.

Od Sv. Antona Padovanskega pojdiva torej k Sv. Janezu v Lateranu, kamer je od nas kakih 5 minut.

Laterani se je imenovala v starem Rimu neka imenitna družina, ki je imela na griču Celiju svojo palačo. Ta palača je bila v poznejših časih cesarja Konstantina Velicega, ki jo je podaril v zahvalo, ko je zmagal svojega nasprotnika Maksencija, papežu Siljvestru. Tudi je dal zraven sezidati cerkev in papež Siljvester jo je slovesno posvetil. Lateranska palača je bila nadalje skozi tisoč let sedež rimskih papežev in lateranska cerkev se imenuje še zdaj „mati in glava vseh cerkev“ na svetu. Papež Siljvester je dal noter prenesti leseni oltar, na katerem je sv. Peter navadno opravljal presveto daritev, in ob enem je zapovedal, da morajo biti nadalje vsi oltarji ali vsaj ploša, na kateri leži hostija in stoji kelih, iz kamena, na tem lesenem oltarju pa smejo maševati le papeži, drugi škofje ali mašniki le s vsakkratnim posebnim dovoljenjem papeževim.

Pervotno cerkev je v začetku desetega stoletja potres močno poškodoval in papež Sergij III. je leta 908 novo in večo dal

sezidati. Ko je ta pogorela, je papež Klemen V. leta 1300 zopet novo sezidal; ali vnovič jo je pokončal ogenj in papež Inocencij VI. je leta 1361 postavil novo, kateri je Inocencij X. dal to glavno obliko, ki jo ima sedaj. Ker jo je prvotno sezidal cesar Konstantin, se imenuje še zdaj „Konstantinova bazilika“, zavoljo bogate oprave tudi „zlata bazilika“, ko stolna cerkev papeževa pa „apostoljski“ ali „rimski sedež“. Tudi se imenuje „zveličarjeva bazilika“, ker jo je posvetil sv. Siljvester božjemu zveličarju, kateri se je prikazal ljudstvu pri posvečevanju. Naposled in najnavadniše pa se ji pravi cerkev sv. Janeza, ker sta ji poznejša patrona sveta Janeza kerstnik in evangelist.

Od tukaj je vladalo katoliško cerkev 161 papežev, mej katerimi je bilo 47 svetnikov in 23ih trupla tukaj počivajo. Od tukaj so se razpošiljali oznanjevalci svetega evangelija na Angleško, na Nemško in tudi v naše slovenske pokrajine. Tukaj so dobili poterjenje svojim vodilom sveti Frančišek, sv. Dominik, sv. Norbert in drugi redovni vstanovniki; tukaj je bilo razen mnogih pokrajnih tudi pet vesoljnih cerkvenih zborov, ki se prav zato imenujejo lateranski. Po svoji zgodovini je torej to najimenitniša rimska cerkev in še dandanašnji, dasiravno sedanji sveti oče ne morejo do nje, je to prava papeževa cerkev ter ji gre mej vsemi cerkvami rimskega mesta in vsega kerščanskega sveta prva čast.

Vstopiva torej, dragi romar, v glavno svetišče katoliške cerkve z najvišjim spoštovanjem in nekako s tistim svetim strahom, s katerim se je Mojzes bližal gorečemu germu, ko je bil zaslišal iz njega besede božje: „Mesto, na katerem stojiš, je sveta zemlja“. — Navadni vhod, ako iz mesta prideva, je takoj pred nama; h glavnemu prideva, ako greva okoli lateranske palače. Tu vidiš pred seboj mogočno cerkveno proličje in nad njim 15 velikanskih kamenitih kipov, ki predstavljajo Kristusa, dva sveta Janeza, kerstnika in evangelista, in razne cerkvene očete. Sam se lahko prepričaš, kako veliki so ti kipi. Po strehah cerkve in stolpov se preletava brez števila krokarjev, marisiketeri se ti prederzne, da se vsede kar na škofovsko kapo tega ali onega cerkvenega učenika ali pa celo na obraz, in kolikšen se ti zdi? Kaker bi imel svetnik čern madež na kapi ali na obrazu; da je ptič, ne moreš razločiti s prostimi očmi.

Do proličja cerkve pelje več stopnjic. Gori se pride najprej v predvor s peterimi vratmi. Tu vidiš razne podobe iz

živiljenja sv. Janeza kerstnika, kaker njegovo rojstvo, pridigovanje v puščavi, grozilni govor pred Herodom, obglavljenje. Mej petimi vrati so tudi tu ena, ki so odprta le ob svetem letu ali jubileju; imenujejo se za to: porta santa, t. j. „sveta vrata“. Stopivši v cerkev pojdiva, da počastiva najprej presveto rešnje telo. Oltar, kjer se hrani presveta skrivnost, najdeva daleč od zgoraj v levem delu poprečne ladje; kaže nama ga sedem gorečih svetilek, ketere noč in dan gore Najsvetejšemu na čast.

Ko sva opravila svojo kratko pobožnost, ogledjva, ker sva že tukaj, najprej ta oltar, ki je jako lep. Štirje velikanski stebri nosijo nad njim nebo. Sveta Helena jih je dala pripeljati v Rim, kaker se pripoveduje, iz jeruzalemskega tempeljna in sicer napolnjene s zemljo s Kaljvarije; so namreč votli, vlti iz bron in pozlačeni. Nad tabernakelnom se hrani miza, pri kateri je imel Jezus s svojimi aposteljni zadnjo večerjo, kjer je torej postavil zakrament svojega presvetega rešnjega telesa. Zaveze jo pokrivajo, le neke dni v letu se izpostavlja, kaker na praznik sv. Tomaža, na veliki četrtek in ob drugih glavnih praznikih in postajnih dneh te cerkve. Ob straneh oltarja se vidi lepo vdeleno iz marmorja orodje Kristusovega terpljenja. V štirih dolbinah na obeh straneh so štirje kameniti kipi, Arona, Melkizedeka, Mojzesa in Elija, in vzboknjene podobe nad njimi kažejo pri prvem, kako mu prinašajo Izraeljci svoje lepotičje za skrinjo zaveze, pri drugem, kako daruje kruh in vino, pri tretjem, kako bije na skalo in pritaka voda, pri četrtem, kako mu prinaša v puščavi angelj kruh, po katerem pokrepčan je prišel na veliki hrib. V vsem tem imamo predpodobe presvetega rešnjega telesa.

Če hočeva zdaj druge znamenitosti po versti ogledati, bo pa najbolje, da greva dolu h glavnemu vhodu. Velika ladja naju opominja, da sva nekako v nebeškem Jeruzalemu, ki ga popisuje sv. Janez v skrivnem razodevenju. Tu vidimo ob stebreh „dvanajst temeljev in na njih imena dvanajstih aposteljnov jagnjeta“, dvanajst velikih marmornatih kipov svetih aposteljnov, in za vsakim kipom vrata, kaker piše sv. Janez: „in (mesto) je imelo velik in visok zid, kateri je imel dvanajst vrat“. Nad vsakim kipom se vidi v zvišanem delu podoba zgodbe iz svetega pisma starega ali novega zakona in nad temi so slike prerokov. Natančniše ti vsega tega ne bom popisoval, ker bi

si vender ne mogel prav misliti, ako sam ne vidiš. Strop nad to, kaker tudi nad poprečno, ladjo je lepo izrezan iz lesa in ves pozlačen; vpodobljeno je gori orodje Kristusovega terpljenja in razno cerkveno orodje.

Pojdiva zdaj naprej po glavni ladji do velikega oltarja, ki ga imenujejo tudi tukaj, kaker pri sv. Petru, *k o n f e s s i o*. Kaker sem ti že povedal, pomeni ta beseda „spoznavanje“ ali „spričevanje“. Imenovali pa so tako v prvem stoletju po Kristusu grobe tistih kristijanov, ki so življenje dali zavoljo „spoznavanja“ Kristusove vere ali v „spričevanje“ njene resničnosti. Kjer se je na marternikovem grobu postavil oltar, so tudi ta oltar imenovali *k o n f e s s i o* in ravno tako tudi podzemeljski prostor, kjer je bil grob in oltar. Ta podzemeljski prostor se imenuje tudi „kripta“. Ako so nad tako kripto ali konfesijo zidali cerkev, so postavili veliki oltar ravno nad podzemeljsko konfesijo in zato se je imenoval tudi sam veliki oltar *k o n f e s s i o*. To velja, kaker za sv. Petra, tako tudi za sv. Janeza cerkev in druge. V spodnjo konfesijo ali kripto lateranske cerkve peljejo dvojne lične stopnjice. Pred njo se vidi bronasti grobni spominik papeža Martina V. Notri, v kapelici, se hrani kos verig, v ketere vklejenega so sv. Janeza evangelista pripeljali iz Efeza v Rim. Zgoraj v velikem oltarju je vdolan leseni, nekaki ormari podoben, oltar sv. Petra, katerega sem vže prej omenil.*) Nad oltarjem se vzdiguje na štirih stebrih visoko in lepo nebo ali baljdahin v tako imenovanem gotovskem zlogu. Visoko gori na tem baljdahinu, od vseh štirih strani z erdečim zagrinjalom pokrite, se hranijo glave sv. aposteljnov Petra in Pavla.

Kajne, dragi romar, ti bi rad kaj več izvedel o teh dveh svetih glavah. Rad ti povem, kar sem našel zapisano. Ko je papež Urban V. leta 1367 preiskaval relikvije ali svete ostanke v kapelici pri svetih stopnjicah, imenovani „Sankta Sanktorum“, je našel tam glave sv. aposteljnov Petra in Pavla. 16. malega travna 1370 so se potem v slovesni procesiji prenesle v lateransko cerkev. Nekedaj ste bile te dve glave zaperte v do persnih podobah svetega Petra in Pavla, narejenih iz zlata in

*) Vender ta oltar ni cel tukaj; en kos je v cerkvi svete Pudencijane, ki stoji na mestu hiše, kjer sta prebivala, učila, kerstila in službo božjo opravljala sv. Peter in Pavel.

dragih kamenov neizmerne cene. Ali to se je pozneje vse vgrabilo. Dandanašnji ste podobi iz srebra sè zlatima glavama; narediti ju je dala Marija Emanuela Pinjatelli, vojvodinja „Vilje ermoše“ in papež Pij VII, je 3. malega serpana 1804 svete glave vložil in zaklenil v te podobe. Dni, kedaj se morejo videti svete glave, ti tukaj ne bom našteval; keder prideš v Rim, boš lahko pozvedel.

Pri konfesiji gori vedno enajst svetilnic.

(Konec tega odstavka prih.)

Življenje in poveličanje svetih gorkumskih marternikov.

(P. A. M.)

VI. Poglavje.

Delavnost sv. Nikolaja Popelja. — Njegova stanovitnost. — Njegova skerb za Najsvetější zakrament. — Čednosti sv. Dunéja. —

Nikolaj, sin Janeza Popelja, je bil rojen l. 1532 v Veldi blizu Antverpna. On je bil drugi župnik v Gorkumu. Ko je končal doma nižje šole so ga stariši poslali v Leven in sicer zaradi vboštva v kolegij, kateremu se je po ustanovitelju reklo Standonk. Tamkaj je dobival zastonj hrano in poduk. Pridno se je učil modroslovja in bogoslovja. Leta 1558 ga je gorkumski župnik Leonard poklical kot svojega pomočnika, pozneje pa je postal ravno tam župnik ob enem z Leonardom. Vsaki je imel en teden službo, vendar ga je presegal Leonard na časti in veljavi, kaker tudi po starosti in učenosti.

Sv. Nikolaj Popelj sicer ni bil obdarovan od Boga, delivca vsega dobrega, z ono mogočno zgovornostjo, ljubeznivostjo in prikupljivostjo, kakeršno je imel njegov tovariš; toliko bolj pa se je razodevalo njegovo lepo, čisto in popolno kerščansko življenje. Pogostokrat je pridigoval in z velikim veseljem. Njegove pridige sicer niso imele kake posebne govorniške dovršenosti in lepote, ali temeljite so bile in prešinjene sè sveto gorečnostjo. On je bil bledega obraza in vedno nekako zamišljen. Sicer pa je bil močne postave in sposoben za vsako še tako trudapolno opravilo. Vsega se je bil posvetil v službo božjo ter bil

vselej in hitro pripravljen za vsaki trud, vsako delo, tako da ga je imenovalo ljudstvo zaradi tega „malega sužnja“ (holandsko: slafken). Zaradi tega pa ni bil nejevoljen, temuč veselil se je in srečnega se je štel biti v taki sužnosti, da celo hvalil se je s tem in si izvolil za vodilo življenja ta rek: „Ta dobro služi, kedor v Bogu služi.“ Z veseljem je bil pripravljen tudi za najnižja opravila, ako je le spoznal, da so mu v dušno korist in napredek v čednostih.

S posebno gorečnostjo je podučeval vsako nedeljo in praznik otroke v kerščanskem nauku. V kapelici sv. Duha je zbiral otročiče okrog sebe, poterpežljivo jih podučeval v verskih resnicah in vsakikrat je sklenil poduk s kratkim in priserčnim nagovorom, s katerim je vžigal ljubezen božjo v nežnih otroških srcih.

Njegovi stariši so bili vbožni, pa dobri, bogaboječi kristjani. Vže v zgodnji mladosti je zgubil ljubo mater, vendar se je nje vedno hvaležno spominjal, za njo molil in celo na pridiznici je prosil svoje poslušavce, naj molijo za njegovo ranjko mater. V tem je posnemal sv. Avgušтина, ki je tudi več let po smerti svoje matere sv. Monike, prosil bralce svojih spoznavanj, naj se spominjajo pri altarju tudi njegove dobre matere.

Da ni tako obilne miloščinje delil vbogim kaker njegov tovariš Leonard, ni bila kriva njegova dobra volja, temuč nemogočnost. Kar je bil podedoval po smerti svoje matere, je vse pripustil iz otroške ljubezni svojemu nepremožnemu očetu, da, tudi svoje dohodke je z njim delil. To je ravno prava in modra ljubezen; zakaj pamet in vera nas učite, da moramo svojo ljubezen najpoprej skazovati svojim starišem in sorodnikom in potem še le ptujcem.

Več časa vže je zvesto opravljal svoja župniška opravila, ko se mu je zbudila želja in hrepenenje po stanu više popolnosti. Terdno je sklenil stopiti v Jezusovo družbo. Njegov tovariš Leonard in mlajši kanonik Anton, zelo kreposten in zaslužen mož, ki je vmerl malo pred zadnjim preganjanjem, pa sta mu odsvetovala to storiti, ker sta dobro spoznala, kako potrebna je za gorkumsko cerkev delavnost tako dobrega pastirja. Oba sta bila namreč tega mnenja, da je za cerkev koristniše in tako tudi Bogu dopadljiviše, ako ostane Nikolaj pri svojem tako vspešnem pastirskem opravilu, katero je vže sedem let s tolikim pridom izverševal. Ta vzrok je bil tudi zaradi tega dovolj terden,

ker se je vže naprej videlo, da si bo prizadevala neka stranka v mestu nadomestiti Nikolaja z drugim za to službo nevrednim in nesposobnim naslednikom. To bi bilo gotovo mnogim v veliko dušno škodo. Vsi ti razlogi so Nikolaja, ki je vedno želel najboljše, nagnili, da je poslušal svoje tovariše ter odložil svoj sklep vsaj začasno.

Keder je dal komu kak svet, je bil priprost in pravičen in ni iskal, da bi ljudem dopadel, temuč da bi jim koristil. Priliczovanja in strahu pred ljudmi ni poznal, prej vse nasprotno, kaker so neketeri menili.

Nekaj dni poprej ko so ga hezi vjeli in v ječo odpeljali, je prišel k njemu njegov oče, ker je bil zaradi hudobije in grozovitosti hezov zelo v skerbi za svojega ljubega sinu. Na vse mogoče načine ga je pregovarjal in prosil naj gre z njim domov ter se vsaj za nekaj časa odtegne zdivjanim sovražnikom. Toda vse prošnje niso nič izdale. Ker so mu bile dobro znane dolžnosti dobrega pastirja, se je deržal nauka Kristusovega: „Kedor očeta ali mater bolj ljubi kot mene, ta mene ni vreden“. (Mat. 10, 37). Da bi Boga, očeta vseh, ne razžalil, je pustil, čeravno s težkim srcem, da se je vernil oče močno žalosten domov.

Zadnjikrat je pridigoval na praznik sv. Janeza Kerstnika. Z veliko resnobo je opominjal ljudstvo, naj bo zvesto svojemu katoliškemu kralju, naj sluša posvetno gosposko, sovražnikom kralja in sv. vere naj pa zapre mestna vrata ter se jim zoperstavi na vso moč. Serčnosti in zaupanja je treba, da se premaga sovražnik.

Njegova pobožnost in gorečnost do presvetega Rešnjega Telesa ga je priganjala, da je na vso moč skerbil in pazil, da se ni zgodilo kako oskrunjenje Najsvetejšega zakramenta od strani hudobnih krivovercev. Taka nevarnost je bila posebno velika v nemirih in vporih leta 1566 in 1572. V teh letih je on vsaki večer prenesel presveti zakrament v hišo izverstnega katoliškega meščana Heselja Estija. Ta je sprejel sè vsem spoštovanjem v svojo hišo tako odličnega in vzvišenega gosta ter voščil z veselja polnim srcem srečo sebi in svoji družini. Pogostokrat mu je rekel Nikolaj: „Ako je Bog tako obilno blagoslovil hišo Obededoma, ker je bila prenesena skrinja stare zaveze v njegovo hišo, koliko obilniše bo razlil Gospod svoj blagoslov nad tvojo hišo, ketera hrani presveto Telo Gospodovo, v katerem je bila sklenjena nova zaveza“? Ako je nesel Najsvetejša v

procesiji ali k bolniku in zapazil, da ni kedo pokleknil in počastil presvetega Rešnjega Telesa, ga je precej očitno pokregal in mu zapovedal skazati Bogu dolžno čast. Ako kedo ni slušal, mu je zažugal s kaznijo od strani posvetne gospóske ter se ni zmenil za to, da si je s takim obnašanjem nakopal sovraštvo vseh hudobnih. Najberž mu je dodelil Bog za to njegovo skerb ohraniti Najsvetejše vsacega onečaščenja, to veliko milost, da je pred drugimi na poseben način spoznaval svojo vero v presveti zakrament in tako Boga povelical. Kar smo o tem povedali, so nam sporočili sv. Leonard, njegov tovariš, in druge priče njegovega terpljenja. Zjutraj tistega dne, ko je šel zaradi varnosti stanovat v trdni mestni grad, je zadnjikrat opravil daritev sv. maše v župni cerkvi ter se popolnoma izročil in daroval sv. volji božji. Ko je šel na to v grad in sicer lepše kot po navadi oblečen, mu je nekdo rekel: „Gospod župnik, zdi se, kaker bi šli na ženitnino“. Odgovoril je: „Da, tudi jaz drugače ne mislim; o, da bi mi bilo dano prelití svojo kri za katoliško vero“. Njegova sveta želja je bila kmalu spolnjena. Bog, ki mu je vdihnil to sveto hrepenenje, mu je dal tudi moč v boju, srečno zmago in slavno krono. Vmerl je kot marternik okrog 40 let star, potem ko je dvanajst let zvesto opravljal svojo službo v Gorkumu. V hvalo obeh gorkumskih župnikov moramo še omeniti, da sta se vedno lepo umela in v miru in lepi edinosti živela z manjšimi brati. Vsi so bili enega serca, enega duha, vsi vneti za čast božjo in zveličanje duš. Ta lepa sloga in edinost je storila, da so bili tudi v smerti z ljubeznijo združeni. —

Gotfrid Duněj je bil rojen l. 1502 v Gorkumu. Njegov oče, dober in pobožen mož se je imenoval Teodorik. Čeravno je bil oče nizkega stanu, brez višje izobraženosti, se mu je vender posrečilo, deloma na lastne stroške, deloma z miloščinjami, ketere je bil sam nabral, sezidati v gorkumskem predmestji kapelico v čast preblazene Device Marije.

Gotfrid je hodil v šolo najprej doma, potem so ga stariši poslali v Pariz, kjer se je posebno rad učil razne jezike in modroslovje. Še veliko bolj pa si je prizadeval sveto živeti. On in še neketeri dobri mladeniči so ustanovili mej seboj neko sveto zvezo, da so se skupaj učili in skupaj opravljali razne pobožnosti. Gotfrid je živel tako ostro in sam za se, kaker bi bil redovnik ali puščavnik. Vsi so jako visoko cenili njegovo čednost in modrost, tako, da so ga enkrat izvolili celo za rektorja pariške

akademije. Več let je bil vže preživel v Parizu, ko ga je njegov stric, ki je bil duhovnik, pregovoril stopiti v duhovski stan. V svoji skromnosti in ponižnosti se je močno vstavljal sprejeti mašniško posvečenje. Kmalu potem je bil poslan za župnika v neko francosko mesto na meji Belgije. Kaker smo vže povedali, on v poznejših letih ni bil prav pri zdravi pameti. Vzrok te njegove bolezn je bil po pripovedovanju njegovih sorodnikov naslednji. Ko je bil v mašnika posvečen, je prav pogosto premišljeval visokost in čast mašništva.

Ker se je predolgo zadržaval v takih premišljevanjih, je mnogo terpelo pri tem njegovo zdravje in je začel slabeti na umu. Vender od začetka bolezen ni bila tako huda, da bi ne bil mogel oskerbovati svojih precej velikih župnijskih opravil. Ob tistem času pa je bila vojska mej cesarjem Karolom V. in francoskim kraljem Frančiškom. Neketeri sovražni in zavidljivi ljudje so obrekli Gotfridovega strica, kateri je imel čeravno ptujec v nekem francoskem mestu dobro in častno službo, da je pošiljal pisma v Belgijo, da je izdajalec in v zvezi sè sovražniki. Zavaljo tega obdolženja so ga prijeli in dolgo časa zapertega imeli.

Ta nesreča je imela tudi slabe nasledke na Gotfrida, nečaka vjetega strica. Ker je bil tudi on ptujec iz Belgije doma, so ga pričeli neketeri iz njegove župnije tako preganjati in sovražiti, da celo v lastni hiši ni bil prav varen. Vsa to je močno sluhšalo njegovo bolezen v glavi. Njegovega strica, čiger nedolžnost je bila spričana, so iz ječe spustili; ali Gotfrid se je moral zarad svoje bolezn odpovedati službi. Vernil se je v svojo domovino ali zdravje se mu ni povernilo. Toliko pa je le še ostal pri moči, da je mogel opraviti vsaki dan svoje duhovske molitve, darovati sv. mašo, da celo še spovedovati.

Njegovo življenje je bilo ves čas izgledno in neomadežano. Živel je jako zmerno in celo življenje se je vsako sredo in petek ostro postil. Silno natančen in skerbni je bil za sv. čistost. Po dnevi je bil većinoma v cerkvi, kjer je molil in opravljal razne pobožnosti. Veliko je bilo njegovo veselje, ako je zapazil, da so neketeri stariši svoje otroke lepo učili ter jih odmenili za duhovski stan. Takim starišem je vedno rad pomagal in svetoval, kaker je vedel in znal. Nasprotno pa je sovražil krivoverstvo kot pogubno in peklensko hudobijo. Leta 1566, ko so bile v Belgiji velike homatije, je prišel v Gorkum neki krivoverski pridigar ter pridigoval ljudstvu zunaj mesta pod milim nebom o

besedah sv. evangelija: „Sejavec je šel sejat svoje seme.“ Ko je bil izblebetal vže mnogo zmedenega in veri nasprotnega, brez vsake zveze in dokazov, se Gotfrid, ki je v gorečnosti za sv. vero tudi tjakaj prišel, ni mogel več zderžati ter je na ves glas zavpil: „Ta pridigar vas gogljufa; ne verujte mu, ne poslušajte ga.“ Sploh se je Gotfrid pri vsi svoji hudi boleznì vedno dostojno obnašal in kaker smo slišali tudi v ječi in groznih martrah pokazal pravo kerščansko stanovitnost in poterpežljivost.

Krono marternikov je prejel, ko je bil sedemdeset let star.

Večerna molitev.

„Pride noč, ko nihče ne more delati“ Jan. 9, 4.

Star denar, stari časi so bili dobri, tako sam praviš, ali pa si že slišal druge tako tožiti. Dobri so bili stari časi, kjer so dan z Bogom začeli in tudi končali, slabi so današnji, kjer ga začnejo s kreganjem, preklinjevanjem, končajo pa s pijančevanjem, norenjem in ponočevanjem, z grehom. Kako lepo je bilo negdaj, ko sta skerbni oče in pobožna mati, zvečer kmalu ko je odzvonilo ave marijo, zaperla hišna vrata, z družino poverčerala in potem večerno molitev opravila. Dobri kristijani pa delajo še zdaj tako. Da, tudi ti, bogoljubni tretjerednik, ne pozabi opraviti vsak večer večerne molitve, zakaj ni dosti samo dan z molitvijo začeti, ampak ga moraš tudi z molitvijo končati, ako želiš, da bo blagoslovljen. Večerno molitev opravljati se tudi spodobi. Pomisli namreč, koliko dobrega si prejel od Boga ta dan; ali se mu nisi dolžan zahvaliti za vse te dobröte? Ako ti kedo kaj dobrega stori, se mu precej zahvališ; misliš li, da Bog tega ni vreden? Z večerom dan končaš, in ž njim je zopet en dan več v večnosti, iz ketere se ne bo nigdar vernil; ti si pa za eden dan bližej smerti. Ako boš juteršnji dan doživel, ne veš; še nocoj te Bog lahko pokliče s tega sveta na sodbo. Ali si pa do zdaj preživel vsak dan tako, da bi si upal z mirno vestjo stopiti pred Boga? Ali se tedaj ne spleča, da vsak večer preiščeš svoj dušni stan, sprašaj svojo vest, in ako ti kaj očita, da prosiš Boga odpuščenja svojih grehov, z resničnim kesanjem in trdnim sklepom raji vmreti kaker pa tako dobrega Boga še

kedaj razaliti, in spoved opraviti prej ko bo mogoče, zakaj tako kesanje ti zadobi odpuščenje grehov, ako bi po noči vmerl. Ako pomisliš noč, v kakih skušnjavah in nevarnostih si lahko in kaj se ti more pripetiti, ali se ti ni treba zopet Bogu zročiti in priporočiti? Hvaležnost za prejete dobrote, skerb za večno zveličanje in ponočne nevarnosti te nagibajo opravljati večerno molitev; opravljaš jo pa lahko, kaker uči sv. Frančišek Saleški svoje Filotejo :

1. Zahvalimo se Bogu, da nas je po svoji milosti ohranil čez dan.

2. Preiščimo, kako smo se obnašali vsako uro pretečenega dneva. Da pa to lažje opravimo, moramo pomisliti: kje, s kom in v kakšnih družbah in opravilih smo bili.

3. Ako najdemo s takim preiskovanjem (ispraševanjem vesti), da smo storili kaj dobrega, zahvalimo Boga za to; ako pa najdemo, da smo storili greh, naj bo že v mislih, besedah ali v djanju, prosimo Boga odpuščanja. Terdno moramo tudi skleniti, da se bomo tega obtožili o prvi priložnosti pri sveti spovedi in skerbno se poboljšali.

4. Potem priporočimo božji previdnosti svojo dušo in telo, sveto cerkev, sorodnike in prijatele; na zadnje prosimo še prečisto Devico, svetega angelja variha in svetnike, da naj bi nas varovali in čuli nad nami. Potem se pa podajmo z blagoslovom in milostjo božjo k pokoju in uživajmo počitek, katerega nam je Bog potrebnega spoznal¹⁾.

Ko si zmolil rožni venec, večerno molitev in opravil še druge svoje pobožnosti, potem poškropi po svetu sv. Leonarda Portomavriškega²⁾ z blagoslovljeno vodo posteljo, in pa tudi sebe. Zlasti naj skerbna mati pazi, ko se otroci slačijo, moli in opominja, da jih Bog gleda in angelj varih zraven njih stoji Ko si se vlegel, začni moliti tri božje čednosti, kesanje in pa oče naš ali psaljem „Iz globočine“ za svojo dušo, kaker da bi mertev ležal. Ako boš tako delal, boš se svetimi mislimi zaspal in s takimi se tudi zbudil. Ako ne moreš zaspati, večkrat pobožno reci: „Moj Jezus, vsmili se me,“ moli za duše v vicah ali premišluj, koliko je terpel Jezus zadnjo noč pred svojo smertjo in kako žalostna je bila Mati božja to noč in potem še po noči ko je njen božji Sin pokopan ležal.

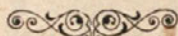
¹⁾ Filoteja, 2. bukve, 11. pos'ava.

²⁾ Manuale sacro, parte 2, §. XI.

Ako želiš imeti srečo in božji blagoslov, opravljaj tedaj pridno večerno molitev, posebno ako si v tretjem redu, ki ti predpisuje večerno spraševanje vesti; vi pa, očetje in matere, gospodarji in gospodinje, skerbite, da bodo naši otroci in posli zvečer in po noči doma in da bodo pobožno opravljali večerno molitev, zakaj, ako boste nemarni v ti reči, boste lahko pogubljeni vi in vaša družina. Dobro si zapomnite in pogosto premisljujte prelepe besede sv. Frančiška Saleškega:

„Z večerno molitvijo zapiramo okna peklenskim temam.“¹⁾

— A —

Blaženi Teofilj iz Korte.

P. C. L.

VII. POGLAVJE.

Nadaljuje delovanje blaženega Teofilja v vpeljevanju prvotne ojistosti v raznih frančiškanskih samostanih.

V redu sv. Frančiška, kaker smo že prej videli, se je po vpeljanju prvotnega ojestrejšega življenja, zelo povzdignil pravi duh samostanske popolnosti. Obilni sad, katerega so donášali na novo vrejeni „ritiri“, je redovne predstojnike navduševal, enake vstanove koliker mogoče pomnožiti. Mislili so najprvo na otok Korziko in odločili so blaženega p. Teofilja, katerega čednost, modrost in ojestrost je bila občno znana, da bi na tem otoku vstanovil nov „ritir.“ Ko je p. Teofilj izvedel, kaj njegovi predstojniki namerjajo, je bil sicer nekoliko vznemirjen, ker je dobro vedel, da ga pri tem poslu čaka mnogo težav in bridkosti. Ponižen, kaker je bil, je pomiloval in obsojeval tiste, kateri hrepene po častnih stopnjah in opravilih, nasproti pa nikaker ni hvalil tistih, ki so se odtegovali poveljem svojih predstojnikov in so to svoje ravnanje opravičevali z napačno ponižnostjo. Rekel je, da kedor iz pokorščine sprejme nalogo odkazano mu od predstojnikov, zadobi od Boga tudi potrebne moči, da more tisto nalogo zveršiti. Vesel tedaj spolnjevaže željo svojih predstojnikov zapusti svoj priljubljeni samostan v Čiviteli ter se odpravi v Rim, da bi se tam se svojimi predpostavljenimi po-

¹⁾ Filoteja, 2. bukve, 11. postava.

svetoval, kaj in kako naj se ravna, da se dožene zaželeno početje. Določeno je bilo šest spremljevalcev, kateri naj bi šli s p. Teofiljem na Korziko. Da bi lažje popotovali, so se razdelili po dva in dva. P. Teofilj je imel za spremljevalca lajika brata Jožefa od Afle, s katerim je šel po suhem do Livorna, kjer naj bi z drugimi tovariši se združila, kaker so se dogovorili. Potju je peljala mimo več samostanov in kjer koli sta se vstavila, povsod so blaženega Teofilja sè vso častjo sprejeli, ker se je bil glas njegovega svetega življenja že močno razširil po vseh krajih. Posebno v Sijeni so ga sprejeli z velikim veseljem ter ga prosili, da bi se kaj dni tamkej pomudil. Toda p. Teofilj je šel koj drugi dan nadalje. Ko pride v Livorno, se združi z dvema tovarišema, katera je pa takoj naprej poslal; sam je z bratom Jožefom čez štiri ali pet dni šel za njima. Ko so se po morju vozili, je nastala huda nevihta; valovi so se visoko nad ladjo vzdigovali ter ob njo butali in vsi so bili v velikem strahu, samo blaženi Teofilj je bil popolnoma miren; veselega obraza je tičal v nekem kotiču barke ter neprenehoma pobožno molil. Dva dni so bili v veliki nevarnosti, naposled so prijadrali do otoka Kapraje. Na tem otoku je bil frančiškanski samostan in p. Teofilj se je sè svojim tovarišem tjakaj napotil, da bi se nekoliko odpočil in okrepčal. Menihi so se bili že vsi podali k počitku, ker je bilo že pozno na večer, vendar pa je Bog hotel, da je bil vratar še po konci, ter je vtrujenima popotnikoma takoj odperl. Ko so drugi dan redovniki izvedeli, da je mej njimi p. Teofilj, so se ga močno razveselili in tudi oni so ga prosili, da bi se nekaj časa pri njih vstavil. Ker se je pa nevihta popolnoma plegla, so odločili mornarji še tisti dan odjadрати, in tako je moral tudi p. Teofilj sè svojim tovarišem odpotovati, akoravno bi bil rad vstregel željam svojih sobratov.

Ko so bili zopet na barki in so kake dve milje od obrežja oddaljeni bili, zagledajo dve ladji. Mornarji so bili v strahu, da so to sovražne vojne barke, in že so se hoteli zopet verniti v Kaprajo. Tu zagledajo na brodovju maljteško zastavo in vmirjeni so nadaljevali svojo vožnjo proti Bastiji.

Ko stopijo na suho zemljo, gre blaženi Teofilj sè svojim tovarišem v tamošnji samostan, kjer so ga že omenjeni štirje spremljevalci pričakovali. Izverševal pa je ravno takrat v tisti okrajini p. Izaija od Kampolore, tedanji provincijal, obiskovanje ali vizitacijo samostanov svoje provincije, in p. Teofilj je dolo-

čil, da ga hočejo v Bastiji pričakovati in se z njim dogovoriti glede vravnjanja novega ritira na Korziki. Čakali so tako kakih ednajst ali dvanajst dni, pa ko provincijalj le še ni hotel priti, je svetoval bastijski gvardijan blaženemu Teofilju, naj bi šli v Korto, kamer ima provincijalj v malo dne dospeti. P. Teofilj je bil tudi njegovih misli in se je zaradi tega tudi se svojim tovarišem bratom Jožefom odpravil proti Korti.

Že je preteklo štiri in trideset let, odkar je p. Teofilj zapustil svoje rojstno mesto, vendar pa ga niso pozabili someščani; dobro so se spominjali pobožnega mladeniča, nedolžnega in čistega kakor angelja, za čednost gorečega kaker seračina. Zraven tega je pa tudi v Korto došel glas njegovega svetega življenja, in zato so se vsi razveselili, ko se čuli, da se v Korto vračuje. Njegovi stariši so bili že zdavna mrtvi, pa imel je veliko sorodnikov, katerih je še zdaj nekoliko tamkaj najti. Ko so tedaj za gotovo izvedeli, da se njih ljubi p. Teofilj mestu približuje, mu je šlo vse miljo daleč nasproti. Posvetni in duhovni so tekmovali, kako bi ga bolj častno sprejeli. Koliko je moral preterpeti ponižni Teofilj pri takem sprejemu! Neketeri so mu roke poljubovali, drugi glasno hvalili njegove čednosti, zopet drugi so Bogu hvalo dajali, da je korziško zemljo obdaril s tako dragim biserom. Posebno pa je bilo zanj hudo, ker so ga tako zelo častili tudi posvetni duhovniki, katerim je on po navadi, tudi kot gvardijan, ponižno poljuboval roke in jim pri mizi stregel. Vse to ni motilo blaženega Teofilja, še bolj ponižen je šel po mestnih ulicah proti samostanu, akoravno so ga sorodniki in drugi imenitni meščani prijazno vabili, da bi pri njih stanoval. Šel je raje v siromaški samostan, kjer je preživel svoja prva samostanska leta in kjer je okušal sladkosti ljubezni božje.

V samostanu se ni čutil ptujega, mariveč kaker v lastnem se je takoj poprijel skupnih bratovskih molitev, pobožnosti, vaj in drugih navadnih opravkov. Če je bilo treba spovedovati, ali pridigovati, ali bolnike obiskovati, je bil za vse precej pripravljen. Za časa njegovega tedanjega biyanje v kortske samostanu se mu je sledeče prigodilo. Neki zimski večer je bil poklican k bolniku, ki se je želel spovedati in na bližnjo smert pripraviti. Brez odlašanja se je odpravil na precej težavno pot, poprosivši poprej po svoji navadi p. gvardijana za dovoljenje. Deloma, ker je bil bolnik precej daleč od samostana, deloma pa, ker so ga duhovni opravki nekoliko delj zadržavali, se je

zgodilo, da se je pozno v noč vernil v samostan. Ko je prišel do samostanskih vrat, ketera so bila seveda že zaperta, je terkal, da bi poklical vratarja. Ta pride in vtrujenemu p. Teofilju in njegovemu spremljeavcu bratu Jožefu naznani, da mu je p. gvardijan preprovedal jima odpreti, ter ju tako pozno v samostan spustiti, ker je prešla ura, ko se imajo redovniki vrniti v samostan. Kaj tedaj početi? Zunaj je bilo merzlo, ker je brila ledena burja in br. Jožef je začel godernjati in nejevoljen postajati. P. Teofilja pa to ni iznejevoljilo, mariveč vesel, kaker vedno, je tolažil svojega brata spremljeavca: „Nič se ne zmeni za to je djal, prenočila bodeva pod kakim drevesom in Bog naju bode varoval“. Te besede je slišal tudi vratar ter je pomilovaje rekel: „P. Teofilj, odpustite mi, žapovedano mi je ne odpreti, pa poterpite nekoliko trenutkov, da grem in p. gvardijana za dovoljenje prosim“. In res kmalu potem se verne in vrata se odpro. Zakaj da je tedanji gvardijan tako ravnal, ni znano; ker je pa bila zamuda p. Teofilja v tem slučaju popolnoma opravičena vsled zapovedi ljubezni, mislim da je hotel poskusiti čednost blaženega Teofilja, in tudi to skušnjo je prestal z najboljšim vspedom. Kaker bi se ne bilo nič posebnega zgodilo, je šel pohlevno v celico patra gvardijana, da mu naznani svoj prihod in ga prosi za sveti blagoslov in še besedice ne čerhne o tem, da mu je bil po krivici vhod v samostan zabranjen. In ko so ga drugi bratje milovali in ga hotli tolažiti, jim je djal: „To nič ne de, to ni nič“.

V Korti je tedaj ostal dva meseca in mej tem časom se je malo ali pa nič zmenil za svoje sorodnike; on jih ni obiskaval, in keder so prišli njega v samostan obiskat, odpravil jih je s kratkimi besedami. V svojem sercu je imel globoko zapisane besede Jezusa Kristusa: „Kedor ljubi očeta, ali mater, brata ali sestro bolj kaker mene, on mene ni vreden.“ P. Teofilj je sicer svoje sorodnike zelo ljubil in spoštoval ali bal se je, da, ke bi se tej ljubezni čez mero vdal, bi ga nemara mogla oddaljiti od ljubezni božje in ga ovirati v apostoljskem delovanju, in zato si je v tem toliko silo delal in zunanje tajil ljubezen do svojih.

Mej tem časom pa je prišel v Korto p. provincijalj in blaženi Teofilj se je dolgo časa ž njim posvetoval, kateri samostan na Korziki bi bil najsposobnejši, da se v njem vstanovi „retir“. Naposled sta za to odločila samostan v Kampolori, kamer sta se takoj napravila oba. Živel pa je v tem samostanu neki p. Janez,

mož sicer visoko učen, pa, kaker se je dozdevalo, malo vnet za ostro samostansko življenje. Ta je tedaj prevedel, da bode moral zapustiti kampilorski samostan, ako se v njem vpelje življenje po vstanovi „ritira“, in tega ne bi bil rad storil. Kaj tedaj stori? Pri škofu je vedel da nič ne opravi, ker ta je bil poseben častivec patra Teofilja in vnet pospešitelj ritirov; oberne se tedaj do prebivalcev v Kampilori in je podpihuje, da bi se vstanovitvi „ritira“ sè vso silo zoperstavili. Da bi jih vnel za to, jim razlaga, kako da se bo zveza mej svetom in samostanom popolnoma pretergala; da bodo morali mnogi ljudem priljubljeni menihi samostan zapustiti ter iti v druge, ker bi jim nemogoče bilo teostrosti prenašati; da pri službi božji ne bodo več orglje pele in namestu lepih mašnih plaščev in drugih dragocenih cekvenih reči, se bodo vpeljale priproste in nič vredne, ketere bodo vničile veličastne slovesnosti službe božje i. t. d. S takim podpihovanjem pa je zadel pravo žilo v sercu Korzikanov; razburjeni so bili, tako da so žugali se silo, ke bi se kaj novega vpeljalo v samostanskem življenju. Godernjanje in žuganje se je vedno bolj širilo in zaradi tega je p. gvardijan rekel bratu Jožefu, naj pregovori p. Teofilja, da takoj zapusti samostan. Toda p. Teofilju se ni zdelo tako nevarno; z velikim zaupanjem je rekel bratu Jožefu: „Prepustimo to Bogu!“

O polnoči je šel kaker po navadi k jutranjicam na kor, kjer je ostal še po skupni molitvi; ž njim je bil tudi lajik br. Jožef. Ko je tako celo uro goreče molil, vstane in pokliče brata Jožefa ter mu reče, da bode sedaj opravil sveto mašo. Brat se začudi in ga vpraša, zakaj da bode tako zgodaj maševal, ko to ni njegova navada, in blaženi Teofilj mu na kratko odgovori, da mora odpotovati. Ko po sv. maši odpro cerkvena vrata, vdere skozi nje oborožena zdivjana derhal, da bi našuntana zabranila vstanovitev ritira. Blaženi Teofilj je pri vsem tem ostal popolnoma miren; šel je h patru gvardijanu po blagoslov za na pot ter se prerinil potem skozi divjo derhal iz samostana. „Je že božja volja tako“, je rekel.

Iz Kampilore je šel p. Teofilj proti Bastiji, da bi tamkaj patru provincijalju te dogodke sporočil. Ta je bil zelo žalosten, ko je izvedel, da je namera spodletela; in ker je spoznal, da se ne da tu nič opraviti, je obernil misli na drugi samostan, ki je bil kakih osem milj od Bastije oddaljen, namreč v Nonci. Preden pa je patra Teofilja tje poslal, se je hotel sam prepričati,

kakega mnenja so tam, in zato je šel sam tja in za spremljevalca vzel svojega tajnika. Pa tudi v Nonci ni našel pripravnega položaja za vstanovitev ritira; vendar pa, ko je neki pater Teodor, ki je imel imenitne sorodnike v Nonci, obljubil, da bode meščane pridobil za tako vstanovo, je pater provincijaljš blaženega Teofilja tje poslal in mu izročil za to potrebna pooblastila. Sli so tedaj, namreč p. Teofilj in z njim p. Teodor in br. Jožef v Nonco, kamer so zvečer dospeli. Drugi dan zjutraj je blaženi Teofilj v lepem govoru pozdravil samostansko družino, razlagal, kako težavna je steza prave duhovne popolnosti in prizadeval si v njih sercih ljubezen do nje užgati. Takoj potem je vpeljal glede molitve, premišljevanja, molčanja in drugih pobožnih vaj red, kakršen je bil v ritirih v navadi. Pa kmalu so se tudi tukaj pokazale težave, zlasti ker p. gvardijan ni bil nič kaj zadovoljen s to novo uredbo, katera je tako rekoč vničila njegovo veljavo, in berž ko ne je bil tudi on, ki je prebivalce v okolici našuntal, da so bili zoper vstanovo ritira, kar se je kmalu pokazalo.

Poslal je namreč blaženi Teofilj svojega spremljevalca brata Jožefa na biro kruha v Olmeto. Mej potom mu pride naproti mlad človek, ki je bil s pištolami ali samokresi oborožen. Ta vpraša brata Jožefa, kam da gre, kaj da tu išče, in če je tudi on eden tistih ritiristov, kaker so jih zaničevaje imenovali, in zraven pristavi, da ne dobi nobene miloščine. In tako se je tudi res zgodilo; samo pri enem dobrotniku je dobil dva eržena kruha, pri drugih pa je namestu daru dobil le zaničevanje in groženje, češ, bodete že jutri videli, kaj bo v samostanu; mi nočemo drugih, kaker naših menihov. Bili so namreč napačno podučeni in znabiti iz hudobnega namena podšuntani, da novi menihi v ritiru ne bodo več od miloščine živeli, da bodo pa tudi nehali spovedovati in da bodo izostala tudi druga duhovna opravila v prid ljudstva itd. Ko je brat Jožef domov prišel in p. Teofilju vse povedal, je ta mirno rekel: „Le prepustimo vse Bogu“.

Drugi dan je bila nedelja in blaženi Teofilj je imel peto sv. mašo in pridigo. Pa zastonj je bilo govoriti ljudem, ki so bili razburjeni in proti vsaki novi vpeljavi. Po cerkvenem opraviilu so oboroženi se silo priderli v samostan ter divje klicali: „Ven se poberite ritiranti, mi nočemo drugih kaker naših bratov“. Blaženi Teofilj si je na vso moč prizadeval razdražene duhove pomiriti ter njih predsodke odstraniti, pa vse je bilo zastonj;

in ko je videl, da tudi tukaj nič ne opravi, se s patrom Teodorom in bratom Jožefom zopet verne v Bastijo. P. provincijalj, ki je na vso moč želel vstanovitev ritira v kakem samostanu, je navsotoval in odločil za to samostan v Kačiji, ki je bil kakih 35 milj od Bastije oddaljen. P. Teofilj, ako ravno se mu je bila že drugič ponesrečila zaželena vstanovitev ostrejšega življenja, vender še ni obupal, mariveč se je popolnoma zaupajoč na Boga nemudoma odpravil v Kačijo. Bilo je srede zime, ki je bila tisto leto zelo huda. Po dolgi in težavni poti so prišli v Kasako. Snežilo je tako zelo, da je bilo snega skoraj do pasa, in so le s težkim trudom sneg bredli, še sandalj niso mogli na nogah nositi, ker so jim hojo težile, šli so bosonogi. Brat Jožef, ki ga je tudi sedaj spremljal, je bil že nekoliko nejevoljen, ko so že tolikanj potov in še zastoj storili ter tolikanj težav in nezdod prestali, ne da bi jim kaj koristilo. P. Teofilj pa ga je tolažil in oserčeval sè zgledom patra Antona od sv. Lovrenca, ki je bil tudi takrat spremljevalec, in kateri, akoravno slabega zdravja in telesno slaboten se vender ni pritoževal, zraven pa je pristavil: „To je božje delo in Bog ga bode blagoslovil“. V Kasaki so prenočili in drugi dan, akoravno je zopet snežilo in je bila pot še nevgodnejša, so vender šli dalje, da so dospeli do samostana v Rostinu, kjer so morali pustiti p. Antona zaradi bolezni, ki se ga je vsled težavne hoje lotila. Drugi so dalje spremljevali blazenega Teofilja, kateremu je mej tem p. provincijalj naznanil, da je v Kačiji veliko upanja za vstanovitev ritira. In res, ko je proti Kačiji šel, je videl, da so jim tamošnji domačini gaz delali v snegu, da bi jim hojo olajšali in sprejeli so jih brez posebnega očitnega nasprotovanja. Toda tudi tukaj, kaker je bilo videti od začetka, da se bode reč gladko iztekla, se je kmalu pokazalo nasprotovanje. To pa se je tako-le zgodilo. Ko je namreč p. provincijalj nekaj dni poprej prišel v Kačijo, da bi prebivalce pridobil za ritir, se je pri tem zameril prebivalcem bližnjega kraja, Kastibave, ker ni privoščil kake besede v tej stvari tudi njim. To so mu za zlo vzeli, češ da se za nje ne meni in jih prezira, in zaradi tega so vžaljeni sklenili na vsaki način vstanovitev ritira zaprečiti. Kaker poprej v Kampolori in v Nonci, tako so tudi tukaj prebivalci Kastibavski oboroženi napadli samostan v Kačiji, se silo poderli kos zidu in pridervivši v samostan so zdijvžani kričali: „Proč se poberite, ritiranti, mi hočemo tu imeti

svoje minihe kaker do sedaj“. Tudi tu se je bilo treba sili vmekniti, in vernili so se zopet v Bastijo.

Ker se je približal postni čas, je p. provincijalj odločil p. Teofilja za postnega pridigarja v Korti, ker je bil v nadi, da bode sè svojo prepričevalno besedo, sè svojim svetim izgledom, in se svojim nedolžnim, ponižnim in ostrim življenjem prebivavce pridobil in vnel za vpeljavo svetih ritirov. Blaženi Teofilj je ponižno in vesel sprejel to nalogo ter se je v določenem času se svojim navadnim spremljeavcem, bratom Jožefom, tjakaj napotil. Ker je bil pa samostan v Korti nekoliko oddaljen od mesta in je bilo za njegovo sveto poslovanje preveč zamudno, da bi bil tam stanoval, zraven pa je hotel tudi ločen biti od svojih sorodnikov ki so ga nadlegovali, da bi pri njih stanoval, je sklenil stanovati v neki majhni župnijski koči, ki je bila blizu cerkve. Tu sta živela on in br. Jožef čisto sama od miloščine, katero so jima ljudje donašali, ker nikaker ni hotel Teofilj sprejeti nobenega daru v denarjih, kaker je bila navada za postne pridigarje. Neytrudljivo je tedaj opravljal svoja sveta opravila, pridigovanje in spovedovanje. Tudi bolnike je s posebno ljubeznijo obiskoval in tolažil; zgodilo se je tudi, da jih je več na čudoviten način ozdravil. Pobožna molitev blaženega Teofilja je mnogokrat čudovito pomagala porodnicam v njih stiskah in nevarnosti življenja, ako so se le njegovega pasu doteknile. Neki vmirajoč človek ni mogel več govoriti in nemogoče je bilo, da bi se spovedal. P. Teofilj je prišel k njemu in takoj je spregovoril bolnik in ko se je spovedal, je zgubil zopet dar govorjenja, kaker poprej. Prišel je eden njegovih prijateljev, da bi poravnala neko skupno kupčijo, ki sta jo imela, pa je bilo nemogoče, ker bolnik ni mogel govoriti. Pošljejo zopet po p. Teofilja, in bolnik je spregovoril. Ko je bil dogovor končan in reč vravnana, je vmerl.

Nekemu bolniku, ki je bil od svojega rojstva mutast in in gluh, je p. Teofilj sprosil od Boga, da je govoril in slišal in se je mogel spovedati, preden je izdihnil svojo dušo.

Neka reva je bila obsedena; blaženi Teofilj jo reši hudobnega duha, kateri je s tako silo zapustil obsedenko, da je v svoji jezi vsa kostanjeva drevesa, ki so okolu bila, s korenino izerval.

Brat Friderik od sv. Lucije je šel z blaženim Teofiljem nekikrat na biro in ko sta šla preko neke globoke reke, v kateri

je bilo le malo vode pa veliko skalovje, je brat Friderik z bervi padel ter si je desno nogo zlomil. Blaženi Teofilj mu prihiti na pomoč ter mu nogo čudežno ozdravi. Ker bomo pozneje slišali o njegovih posameznih čudežih, sem to tukaj le zaradi tega omenil, da se bode znalo, da je že sedaj svetost blaženega Teofilja Boga nagnila, da mu je ta posebni dar čudodelnosti podaril.

O zaničevanju posvetnih nečimernosti.

(P. H. R.)

XIII. O ničemernosti posvetne časti.

„Jako so počesčeni prijатели tvoji o Bog, jako je vterjeno njih kraljestvo“. Psal. 132. Ako želiš čast, bodi prijatelj božji, ker samo gđor je Bogu dopadljiv, prejme pravo čast. Ničemernost je pa iskati čast tega sveta, ker se zadobi z velikim trdom, ohrani z velikim požertvovanjem, in hitro mine. Prava čast gre samo božjim služabnikom. Vsi, ketere zdaj svet časti, so bili prijатели božji, in si čast, v keteri so v nebesih in na zemlji, zadobili le s ponižnim življenjem. Hočeš biti tudi ti v časti? Ponižaj se in bodi majhin! Želiš da te vsi poznajo? Delaj tako, da te obeden ne bo poznal. Senca beži pred tistim, keteri gre za njo; dobi jo v last le takrat, keder se verže na tla. Tudi ti boš v časti, ako se boš spoznal, da si zemlja in pepel, in boš zaničeval posvetne časti. Ako želiš trajno čast, beži pred časno!

Pomisli, kako končajo posvetne časti, in lahko jih boš zaničeval. Zdi se ti, da si velik in mogočen, in vender si slab in grešen, akoravno si vzdignjen na sedež velike časti! Dokler traja to kratko življenje, se ti vse klanja. Ali na posodo si prejel to čast, na posodo si dobil vse, kar imaš; ne misli da je tvoje, kar po smrti ne boš mogel sebo nesti. Vse, kar zdaj imaš, boš moral svetu verniti, ter vbog in oropan vseh časti in bogastva, boš stopil v grob.

Mogočnim posvetnjakom se vse klanja; po smrti, jih pa vse zaničuje. Včeraj jih je vse častilo, vse o njih govorilo, denes se jih pa obeden ne spominja! Prešla je ničemernost njih časti. In, oh, da ne bi imeli drugih nasledkov po smrti ti lju-

živci povetnih časti, kaker samo zanemarjenje in pozabljenje ostalih! večni ogenj je grozni konec na posvetne časti navezanega človeka!

Pravi služabnik božji ne hrepeni po minljivih časteh, ker ve, da so ničemerne. On raji ljubi čast božjo. Srečen, gđor v vsakem svojem djanju išče le čast božjo! Srečen, gđor v ponižnosti sledi Kristusa, in zavolj nebeškega kraljestva zaničuje prazno slavo tega veka.

Ako ne boš šel za posvetnimi častmi, boš zadobil pravo čast o nebesih. O, ne zameni sence z resničnostjo! Ne bodi otrok! Otroci bolj čislajo n. pr. lesene konjičke, kaker pa živega konja. Ne bodi jim podoben!

XIV. O ničemerni in nespametni svetni modrosti.

Svet časti tiste, kateri skrivajoč svoje strasti zadobijo častne službe; zaničuje pa tiste, kateri ne marajo za časti. Posvetnjaki imajo za neumne, za norce, vse pobožne, jih zasmehujejo, kaker da bi bili topi, mej tem ko so oni prava luč tega sveta, posvetnjaki pa veter, kateri povsod piha in gasi luči — to je, posvetnjaki gledajo samo, kako bi poštenjake ob dober glas pripravili, da, kako bi jih pokončali. Dobri pa skrivajo svoje lepe lastnosti, žele da so samo Bogu znane. In glej, modrost božja je popolnoma nasprotna posvetni: svet zaničuje vboge poštene in pobožne ljudi, Bog jih pa ljubi. Svet sodi le po zunanem, in zato blagruje mogočne in bogate. Posvetni modriani in bogatini so imeli za norost evangelijsko vboštvo in marterništvo. Sploh vse, kar svet ne razume, ima za neučno. Ali prišel bo čas, namreč smert, keder bodo služabniki božji pravičnega sodnika prosili, da naj on sodi, in on bo takrat svetno sodbo neoporečno obsodil in zaverigel. Ako te tukaj svet ima za neumnega, topega, le poterpi, saj bo prišel čas, keder bo njegova sodba slovesno zaveržena, ti pa boš pred vsem svetom zadobil večno plačilo.

(Dalje prih.)

Sv. Anton puščavnik.

(P. L. H.)

Strah Gospodov pelje v življenje,
in v obilnosti bo prebival, in nesreča
ga ne bo zalela, (v greh ne bo zabredel.) (Preg. 19, 23.)

Sv. Anton, jeden naj znamenitnejših svetnikov stare dobe kerščanstva, je bil rojen l. 250 v vasi Koman pri Herakleji v Gorenjem Egiptu. Stariši njegovi so bili bogati pa pobožni kristijani. Da bi se dobro serce njih otroka ne pokvarilo, da bi ga obvarovali pred vsemi zapeljivostimi, pred slabimi zgledi, niso ga pustili stariši nigdar spred oči, prepovedali so mu obhojo sè spačeno mladino. In tako je preživel mladi Tonček svoja otročja leta v nedolžnosti, ni poznal nobenega človeka, razun starišev in svoje mlajše sestrice. Tudi učil ga niso dali; poznal in čitati je znal samo egiptovske čerke, pa uma je bil bistrega, izverstna glavica — starišem je bil pokoren, zgledno pobožen, čistega serca; naj manjši greh mu je bil največe hudo; ljubil je čednosti čez vse; imel veliko veselje do molitve; pohleven je bil, tako, da ga nobeno razžaljenje ni moglo vznemiriti. — Toda stariši so mu odmerli, ko je bil Anton 19 let star, zapustili so mu obilno premoženje, pa tudi skerb za odgojo mlajše sestre. —

Nekega dne je bil Anton v cerkvi pri pridigi ter je slišal besede, ketere je nekedaj govoril Jezus k mladeniča (evang. Mat. 19, 21): „Ako hočeš popolnoma biti, pojdi, prodaj, kar imaš, in daj v bogim, in boš imel zaklad v nebesih; ter pridi in hodi za menoj.“ — Te besede, misli Anton, da so njemu rečene — Anton je šel domov ter razložil premoženje. Kar je pripadalo sestri, je naložil na obresti v dobrem varstvu; kar je pripadalo njemu, je razdelil mej vboge. Tako je naredil tudi z nepremekljivo gotovino; le nekaj malega si je prideržal. Sestro je dal na njene želje v odgojo v neki ženski samostan kjer je pozneje posta'a izverstna prednjica. On pa je šel v puščavo v domačem kraju; ondi je bilo njegovo opravilo — molitev — post — in delo. Neki pobožni puščavnik ga je učil, kako more človek popolnoma služiti Bogu. Ko je bil

dobro poučen in je sklenil stanoviten ostati, da bo posnemal zveličarja v ubožtvu in premagovanju telesnih sladnosti, si je naredil blizu domačije majhino hišico.

Tukaj se je začel vaditi v krepostih samotarskega življenja, da bi ločen od sveta in hrupa prestal bojevanje zoper hudobijo. In v resnici ni kmalu človek premagal toliko in tako hudih skušnjav kakor Anton. — Naj prej ga je motila goljufiga misel na premoženje, da bi ga odvernila od sklepa, češ, koliko več dobrega bi mogel storiti s premoženjem mej svetom, ko v puščavi; ker ima tukaj dolgočasno, nekoristno življenje, pa še neštevilne sitnosti in težave mora prenašati. Toda po stanovitni molitvi in prošnjah za razsvitljenje se je otel teh nadležnih muh, in prepričal se je, da je volja Božja, naj bi v samoti delal za zveličanje. — Po tem ga je napadel hudobni duh, sovražnik vsega svetega, z nečistimi mislimi, tako da je skoraj obupal; pa tudi te skušnjave je premagal svetnik z neprestano molitvijo, postom in krotanjem poželjivosti. Da bitelo čisto podvergel duhu, ga je zatiral vsak dan s pokorjenjem; jedel je samo kruh, malo nasoljen, pil le vodo in sicer še le po sončnem zahodu; včasi ni jedel nič po dva, tri in več dni; cele noči je prečul v molitvi; keder se ni mogel vstavljati zaspancu, je legel kar na gola tla.

Pa ta hišica se mu je zdela preugodna in prelepa; ljudje so hodili k njemu in ga motili v premišljevanji; zatorej je šel dalje v puščavo, da bi bil čisto ločen od sveta; naselil se je v neki temni soteski, kjer so bili prej paganski grobi; neki znanec mu je donašal od časa do časa kruha. Pa koliker bolj si je prizadeval v gorečnosti dospeti do naj višje stopnje popolnosti, tem večje in hujše skušnjave mu je bilo prestajati. Satan ga je nadlegoval z naj umazanišimi nečistimi mislimi; enkrat po noči pride hudič k njemu v podobi lepe mlade nečistnice, ter ga hoče v greh zapeljati. Anton začne moliti, si predstavlja pokočo vest, in ogenj peklenski. Vnema se z ljubeznijo do Boga, trese se pred pravico Božjo; ter pogasi v sebi ogenj poželjivosti. Drugi dan pa pride k njemu zamorček, majhin čern pritlikavček, s črnimi zmeršenimi lasmi in zabuhlim obrazom, ter se mu valja pred nogami in cvili: Jojmene, jojmene, koliko ljudij sem goljufal, zapeljal mladeniče in dekleta, da so se podali v stare pregrehe nazaj; zapeljal sem stare in mlade, omikane in proste — vsi so mi verjeli, ti si me pa premagal.“ — Anton ga vpraša: „Kedo pa si ti“? „Jaz sem duh nečistosti, je odgovoril, tisti, ki sem

jih že toliko pogubil“. — Ne da bi bil Anton ošaben na svojo moč in pamet, marveč hvalil je Boga, ker mu je pomagal premagati sovražnika; očital je satanu, da se mu je prikazal po pravici v pravi podobi, ko čern, zamorski pritlikavček, ker ni mogel sè vsemi močmi premagati slabega človeka. Na to ga je zapodil v beg z besedami psalmista: „Gospod je moj varih, Bog me je z močjo opasal, in mene omadežanega storil, zagrabil bom sovražnike, ne bom nehal, dokler ne poginejo“ (Psl. 17.) — To je bila prva zmaga Antona nad hudičem. Toda on se ni zanašal na to zmago; vedel je, da zna satan mnoge zvijače.

Nekega dne mu prinese prej omenjen znanec kruh; po kratkem pogovoru ga pusti čisto samega, vrata dobro zapre in zariglja, da ne more nihče notri. Ko pride ob določenem času nazaj, najde vrata vderta, Antona pa ležečega brez zavednosti, ranjenega, vsega v kervi: misli si, to so morali storiti roparji, divjaki; naloži ga na rame ter nese v prejšnjo hišico nazaj znanci in prijatelji se kmalu zbero; položijo ga na oder mertvaški, čujejo in molijo. — Čez polnoči se Anton predrami, vzdiigne glavo, vidi da vsi spe, samo prijatelj še čuje; namigne mu in reče, naj ga nese nazaj v grobje, kjer je bil prej. Zopet je bil čisto sam; stati ni mogel, leže je molil in prosil Jezusa za pomoč, po dolgi molitvi je rekel na ves glas: „Glejte, jaz Anton sem tukaj, ne bojim se vaših napadov, če mi zadaste še več ran ko prej; nihče me ne bo ločil od ljubezni do Jezusa, ne od vere“; z Davidom je pel: „Če postavijo tabor zoper mene, moje serce se ne bo balo“ (psl. 26, 3). — Na te besede se hudič še bolj razserdi, skliče celo trumo hudičev in jim pravi: „Duh nečistosti ga ni premagal, rane ga niso oplašile; dajte zberite vse orožje zoper njega; naj ve, kaj se pravi, dražiti nas.“ Na to nastane strašan ropot; stano vanje se trese; zverine vsake verste se prikažejo, vsaka ga po svoje napada. Lev erjovi ter ga hoče požreti; volk tuli in ga grize; kača sika in ga pika; bik muka in ga bode z rogovi. — Anton je čutil še več bolečin ko prej, toda serce mu je bilo mirno; še norčeval se je iz njih: „Če imate kaj moči do mene“, je dejal, „saj bi bil dosti jeden; čemu se vas je toliko zbralo; že to kaže vašo slabost, da ste se poskrili v podobe neumnih živali — to ste pravi bedaki; če vam je dal Bog oblast do mene, požrite me, ko ste me stepli; če ne morete, kaj se trudite,

vi tepci vsi skupaj“. — „Ime Jezusa, sveti križ, in živa vera je moja terdnjava; poberite se, satani!“ — Po teh besedah se je zasvetilo, hudiča ni bilo videti nobenega; hiša je bila cela, kakeršna je bila. Anton je čutil, da se mu je prikazal Jezus, ter je zdihoval: „Moj Jezus, moj Bog! zakaj nisi bil prej tukaj; da bi bil ti tukaj, lajšal bi mi bil terpljenje, in bolečine hladil“. Anton sliši besede: „Anton, moj brat! jaz sem zmirom tukaj, jaz sem videl tvoje bojevanje, in ker si se tako možato boril za mojo čast, zato te bom varoval zmirom, in tvoje ime bom razglasil po celem svetu“.

Anton je bil takrat star 35 let. Po tej grozni skušnjavi se je čutil na telesu tako krepkega kaker nigdar prej, na duši tako močnega, da se ni strašil nobene skušnjave več; toda oprezen je bil vedno in pazil na najmanjšo nevarnost, molil je goreče. Doslej je živel in samotaril v bližini domačije, sedaj pa je sklenil naprej v daljnjo puščavo; šel je čez reko Nil ter prišel do neke visoke gore, na kateri je bil star zapuščen grad. Na potu proti gradu je bilo polno kač, pa vse so bežale pred njim. Ali hadiči so šli za njim. Enkrat je naletel na potu na sreberno kupo. Anton je precej spoznal zvijačo satansko, stori sv. križ, rekoč: „Ti in tvoje srebro bodi v pogubljenje; ti, vbožec, me ne bož oviral na mojem potu“. Na te besede se zakadi, in srebro spuhiti v dimu. Gre naprej; kar dojde do veliko kepe pravega zlata; gleda in gleda, pa hiti naprej. Je bila li to hudičeva zvijača, ali poskušnja od Boga. če se bo dal preslepiti od zlata človek, ki ga ni premagal duh nečistosti, niti telesne bolečine, to se ne ve, pravi škof Atanazij. — Z eno besedo, Anton hiti naprej proti gradu. V gradu je bilo polno kač in družega merčesa; ko pride Anton, se vse poskrije in razide; on zadela vrata s kamenjem in se čisto zapre. Tu živi 20 let sam; da nihče ni vedel zanj, razven jednega puščavnika; ta mu je donášal kruh od časa do časa, pa še videl ga ni, niti govoril ž njim, kruh mu je dajal čez zid.

Leta 305. so zvedeli ljudje za bivališče pobožnega puščavnika. Glas o njegovi svetosti se je naglo razširjal. Cele trume ljudi so prihajale k njemu; prosili so ga, naj jih sprejme za učence ter naj jim da vodila za pobožno življenje. Anton se terdno brani, še ne odpre jim ne. Ko so le silili — da, celo žugali so, da bodo siloma vlomili, nazadnje se je dal omečiti, ker je spoznal toliko gorečnost. Odvali kamenje od vhoda; stopi

vunkaj pred nje. Vsi se začudijo, ko vidijo krepkega, čverste-ga moža pred seboj; mislili so, da je že ves suh, bled, onemogel od samega posta. Silili so vanj in prosili ga, naj zapusti sa-moto, naj živi z njimi, naj jih uči in vodi po pravi poti. In res gre z njimi s hriba na plan, tam poiščejo ugodnega kraja, ter-urno sezidajo samostan, in Antona postavijo za vodnika. — An-ton je bil v družbi bratov po svoji šegi prav oster seboj, z brati pa prav ljubeznjiv; obedoval je z njimi, ali jedel je malo kedaj kaj, premišljeval je veselje svetnikov in jokal na tihem. Naj raji je bil sam v celici in občeval z Bogom; skerbela pa je za lep red, z gorečnostjo je učil in napeljeval brate k pravi pobo-žnosti, lepe nauke jim je dajal. — Tukaj naj stoje nekateri, ki jih je zapisal sv. Atanazij, škof Aleksandrijski.

Nauki sv. Antona.

Pošteno, čisto življenje in pa živa vera na pričujočnost Božjo, to so naj boljši, naj izdatniši pomočki zoper greh. — Nigdar ne sme misel na večnost zginiti iz človeškega serca. Mislimo si vsako jutro, da je današnji dan poslednji dan našega življenja. Mislimo vsak večer, da morda ne bomo dočakali ju-teršnjega dne. Storimo vsako delo s tako natančnostjo, s tako pobožnostjo, kaker bi bilo to zadnje delo v našem življenji. — Skušnjave človek lahko premaguje, če se ne zanaša na lastno moč, marveč stavi zaupanje na pomoč božjo. Čujte in bojujte se ne prestano zoper skušnjave, krepko se vstavite napadom sovražnika peklenskega. Ta sovražnik je slab, ako se mu človek prav vstaviti zna; boji se posta, molitve, ponižnosti in vseh do-brih del. Že sam križ zadostuje, da ga osramotiš. Odkritoserč-no, živo verno, pobožno življenje je najboljše orožje zoper hudiča. —

V dušnem življenju je naj važniše to, da si človek pomisli vsak dan, da vsak dan začenja. Raj je najti povsodi, ako je človek navezan na Boga. Peklenski duhovi se posebno bojijo radovoljnega vboštva, ponižnosti, zaničevanja sveta, zatiranja strasti; te čednosti tarejo glavo kači. Na tem svetu plačuje kupec prodajavcu pravo ceno za blago; nebeško kraljestvo pa je prav ceno, kupi se za manj, ko je vredno; zakaj vse težave in bolečine (ke bi tudi terpele osemdeset, da, sto let), terpijo le en čas; sreča, plačilo za nje po bo trajala večno. Vsak, kedor

je zapustil vse, da bi služil Bogu, naj pomisli, da to ni nič, če bi tudi cel svet bil, saj bo človek enkrat, prej ali pozneje, takó moral zapustiti vse. Kedor služi kralja, se ne bo izgovarjal, da ne more storiti, kar mu je ravno vkazano, ker je že toliko storil za kralja: tako mora pravi služabnik božji gledati le na to, kar mu je še storiti, ne pa na to, kar je že storil; zakaj ta bo prejel krono, kateri je dobro končal, ne pa, kedor je dobro prišel. — Krepost ni tako težka, kaker mislijo ljudje. Hudobni peklenški duhovi so polni sovraštva zoper kristijane, zlasti pa zoper menihe in device; oni jim nastavljajo vsakoverstne mreže. Toda vse te zvijače se osramotijo naj bolje s tem, da človek ne zaupa sam sebi, marveč gleda na Jezusa, ki je vzel na križu vso moč tem duhovom samo če se jim ne vdamo po lastni krivdi. —

Pri neki priliki je povedal Anton svojim učencem, da mu je enkrat terkalo na vrata, in gre vun gledat, kedo je; tu vidi pred vrati človeško podobo, gorostasne velikosti; glava je segala do neba. Anton vpraša; „Kedo si? — Odgovori: „Jaz sem hudič; prišel sem te vprašat, zakaj mene in druge hudiče ljudje preklinjajo, keder jim ni kaj po volji.“ — Anton odgovori, da prav delajo, ker jih hudič napeljuje h grehom po vsakoverstni zvijači. Na to mu zaverne duh, da nimajo hudiči nikakeršne deležnosti na grehih ljudi: ljudje se sami koljejo mej seboj, in pripravljajo v nesreča, če iščejo prilike za greh; ta borni hudič je nedolžen; saj nima nič oblasti nad deželami, mesti in vasmí, kar je Bog postal človek; do sedaj smo imeli vsaj puščave in samote v naši oblasti, sedaj ste pa še te napolnili s kloštri in menihi, ki nas preganjajo s križem.“ — Anton pravi: „Mene je v serce veselilo, da je oče laži tako odkritoserčen, da take resnice govori na svoje lastno osramočenje; pa komaj sem izgovoril ime Jezus, da bi hvalil Boga — kar zgine prikazen.“ — „Mi moramo vedno pred očmi imeti, je rekel, zglede svetnikov, da se bomo zavzimali in spodbujevali za čednosti.“ — Ker se je često razgovarjal z menihi, jim je dajal različne navode k čednostim; enkrat je hotel pozvedeti njih mnenje, in vprašal, kaj se jim zdi, katera čednost je za klostersko življenje naj bolj potrebna in pristojna. — Nekteri so stavili na čelo pokoro, da se telesne poželjivosti krotijo in mertvičijo; drugi molčanje in samoto, da se ognemo priložnostim h grehu; zopet drugi milosrčnost, kateri je obljubil Gospod večno plačilo; drugi zopet

druge čednosti nasvetujejo — Anton ko naj bolj izkušen v vajah čednosti je dal prednost razumnosti in previdnosti, ker je ona učiteljica in vodnica vsem drugim, brez nje je dušno življenje slepo in zmedeno. Prav koristno je tudi, pravi, da človek razodeva in razkriva svoje napake in grehe bratom, ter se tako varuje pred padcem. — Take svete in navode je dajal sveti oče menihom, ter jih sè v nemal svojo govornostjo k zaničevanju posvetnih reči, napeljeval k ljubezni božji; rekel je, da se on Boga ni več ne boji, da ga samo ljubi.“ —

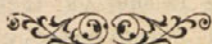
Pa ne samo učil je Anton svoje učence takih nauk, marveč so videli v njegovem bogoljubnem življenju tudi resničnost njegovih besed. Ponižnosti je bil tolike, da je preziral vsako naj manjšo čast in pohvalo; če je videl pri drugih kako lepo čednost, poveljeval jo je tako, kaker bi bil on naj večji grešnik. Pobožnost učencev je posnemal, kaker bi bil on njihov učenec; proti vsem je imel naj večje spoštovanje, le samega sebe je zaničeval. Če je mislil na svetega puščavnika Pavla, katerega je obiskal pred smertjo, je vzdihnil: Oh! jaz nisem vreden, da imam ime „puščavnik“. — Če je tudi tako preziral svojo lastno osebo, vendar je pokazal moč in pogum, keder je šlo za čast Božjo in sveto vero. Naj navedemo jeden zgled. —

Ko je l. 311. cesar Maksimijan strašno preganjal cerkev in kristijane, Anton, zaslišavši to strašno poročilo, hitro zapusti puščavo in hiti v Aleksandrijo; ondi vterjuje kristijane v veri, daje jim pogum za močeništvo, otimlje jim strah pred smertjo. Obiskuje kristijane po ječah in po kamnolomih; naučuje jih, naj se stanovitno borijo za sv. vero; prerine se skozi ljudstvo in straže, samo da spremlja spoznavavce do morišč, ter jih opominja k vstrajnosti, k stanovitnosti v veri. Vse to je delal in obhodil v obleki puščavnika, tako da ga je vsak poznal za kristijana, pa nihče mu ni nič žalega storil. Ko je prenehalo preganjanje se verne Anton v puščavo, pobitega serca, da ni bil vreden močeništva, po katerem je serčno hrepenel.

Bog ni hotel, da bi vmerl sveti mož, ohranil ga je pri življenju, naj bi odgojal se vzgledom pobožne može, ki so se s krotjenjem strasti, z uboštvom, z mertvičenjem iz ljubezni do Jezusa močili sami sebe. Taki pobožni može so bili njegovi številni učenci, ki so živeli razdeljeni po treh samostanih; ti so bili v družbah; nekteri so samotarili posamezni v skalovji v puhlah (votlinah). Vsi so si prizadevali doseči naj višjo stopnjo čedno-

sti. Sv. Atanazij, škof Aleksandrijski, je pogosto zahajal k njim, da si oživi in ojači duha; on pravi, koliker samostanov, toliko templjev božjih, kjer se sliši in vidi le slava in čast božja, molitev post in delo, da preživé sebe in vboge. Obširna puščava je postala nov svet, obljuden s pobožnimi ljudmi; tu biva mir, pravica, čednost, in prava pobožnost — nad 6000 jih je bilo.

(Dalje prih.)

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo č. p. Maksimilijan Senica, mašnik 1. reda sv. Frančiška, † 27. rožnika t. l. v Brežicah; dalje pokojni udje 3. reda skupščine mariborske: Štefan Robnik, Kunigunda Fela in Terezija Vukošek iz Puščave, Elizabeta Stibler, Terezija Črepinko, Marija Zorko, Terezija Bračko, Ana Krobe in Marija Wagner iz Maribora, Marija Čander in Simon Fingost iz Slivnice, Ignacij Maček in Marija Lasnik od Sv. Petra pri Mariboru, Matevž Estrin, učenec IV. gimn. razreda v Marjboru, vmerl v svoji rojstni fari pri Sv. Benediktu v slov. goricah 30. 5. 1896, Marija Vollstuber od Sv. Križa, Marija Čerič iz Hoč, Ana Plibernik in Marjeta Verhovšek iz Slov. Bistrice; nazarske: Marija Jerbov iz Št. Jurija, Blaž Burnik iz Soštanja, Marija Matek iz Braslovč, Marija Kreča iz Vranske, Marija Lenart iz Škal, Frančiška Kolar iz Št. Pavla, Marija Gregora iz Rečice, Ivana Krnlej iz Št. Ilja, Marija Grošelj iz Motnika, Apolonija Tribeličnik iz Šmartina, Marija Volčakar iz Špitaliča, Jozefa Kranjčan in Marija Pinšek iz Razbora; goriške: Ana (Marija) Leban iz Tomina, Ana (Jozefa) Lukman iz Čiginja; kobljeglavske: Ivana (Marija) Poljšak iz Šmarij, Jozefa (Marija) Pangos iz Gorganska; tomajske: Neža (Ana) Štok iz Dutovljan; trojiške: Perša Marija od Sv. Jurija na Ščavnici, Špindlar Marija od Sv. Ane, Klemenčič Uršula od Negove, Kaučič Neža in Jančar Marija od Sv. Petra pri Radgoni, Škrobar Margareta od Sv. Benedikta, Seroza prav Lipnik Gera od Sv. Voljfganka, Kocbek Terezija od Apače, Kočmut Gera od sy. Urbana (50 let zgledna tretjerednica); idrijske: Apolonija Sedej, Antonija Repulus in Jera Jereb.

Dalje se priporočajo: Fr. K. tretjerednik mariborske skup-

ščine, da bi zadobil spoznanje grehov, pomoč zoper skušnjave v molitvah in razsvitljenje v volitvi svojega stanu; A. Č. iz Slovgoric, da bi na priprošnjo Matere Milosti, sv. Jožefa in sv. Antona zadobila ljubo zdravlje; neka oseba nazarske skupščine za dobro in pošteno službo; več oseb naz. sk. v dušnih potrebah; neki duhovnik priporoča v molitev sebe in svoje, zlasti neko mater ž njeno nepokorno hčerjo in ondotne žalostne razmere, tudi vse tamkajšne žive in mrtve tretjerednike sv. Frančiška; K. Žb. tretjerednica za stanovitnost v dobrem; neki na obeh očeh poškodovan človek, ki mu nobena zdravniška pomoč ne pomaga, da bi po priprošnji Marijini, sv. Frančiška in sv. Antona zopet ozdravel; neka tretjerednica priporoča svojega brata za pravo spoznanje; neka oseba dve vasi, da bi se združili v neki reči; neki duhovnik tretjerednik se priporoča v molitev v raznih stiskah zlasti glede cerkvenih in nabožnih zadev in sicer v čast serca Jezusovega in Marijinega in sv. Antona Padovanskega v pomoč dušam v vicah, vslišanje hoče razglasiti in vsem prosilcem se pri sv. mašah hvaležnega izkazati; T. M. v C. se priporoča, da bi ji Bog dal napredovati v vsem dobrem; neka oseba za pomoč proti skušnjavam, neka druga za zdravje; neka že dolgo časa bolna žena za poterpežljivost do konca; neka župnija, da bi se odstranile iz nje nerodnosti plesa, preklinjevanje in druge pregrehe, da bi zavladal v njej duh sv. Frančiška Serafinskega in se razširjalo češčenje presvetega Rešnjega Telesa; pokojni gospod župnik Ivan Sternad, † v Knežaku po dolgotrajni hudi bolezni 29. maja 1896; Fr. B. se priporoča v molitev bratom in sestram 3. reda za neko potrebno milost; S. I. tretjerednica mariborske skupščine priporoča svojega moža, da bi bil bolj vnet za vse dobro, tri sinove, da bi jih mogla po kerščansko izrediti in da bi si izvolili stan, katerega jim je ljubi Bog odločil, dalje se priporoča še v treh posvetnih potrebah; M. A. P. v Cerovcu priporoča svojo mater za zdravje; H. N. za ozdravljenje; M. S. za dobro zdravje in da bi srečno doveršil svoje študije; M. R. očeta in mater in neko sosedno družino; Fr. Kr. za pomoč v dušnih in telesnih potrebah; tretjerednik z Ogerskega priporoča nekega svojega brata rožnovenske bratovščine in neko ženo, ki se ji je pamet zmešala; neka oseba svojo družino, da bi se odvadila kletve in drugih napak; neka tr. svojega moža, da bi ga Bog rešil hudih skušnjav; tri tretjerednice v dober namen; neka učenka za dober uspeh v šoli.

Zahvala za vslišano molitev.

Iz Novega mesta, 8. malega travna 1896.

Pred desetimi leti sem imel leto starega sinčka, kateri se je bil tako nesrečno na roke na dva persta vdaril, da sta bila obadva taka, da jih je bilo groza videti. Kar je kedo povedal, da bi koristilo, smo poskusili. Poklical sem zdravnika, da je persta preiskal, pa je rekel, da ni druge pomoči, ko obadva odrezati, ker so že kosti gnjile. To je bila tudi resnica, ker je iz obeh perstov na več krajih ven teklo. Dete se mi je neizrečeno smililo, ker je noč in dan vpilo ali pomagati mu nisem mogel. Imel sem pa knjige sv. Frančiška, kjer sem bral čudeže sv. Antona. Naenkrat mi pride veliko zaupanje do sv. Antona. Ker sem sprevidel, da pozemeljska moč ne more mojega ljubljeneega sinčka ozdraviti, zatorej sem šel v frančiškansko cerkev pred oltar sv. Antona in sem s takim zaupanjem svetnika prosil, da prej še nigdar tako. Ko pridem domov, vprašam svojo ženo, kako da je otroku. Ona pravi, da je pred nekoliko časom zaspal. Ko se prebudi, je bil čisto miren. Od tistega časa nismo nobenih zdravil na persta devali, ali vendar sta v kratkem popolnoma ozdravela, tako da otrok lahko vsako stvar prime, samo pozna se pa, da so bile kosti gnjile.

V začetku tekočega leta je mojega osem mescev starega sinčka tako kerč lomil, da je bil tak ko mertev. Zdravnik pride in pravi, da bode težko ozdravel. Od tistega časa je bil otrok hudo bolan, tako, da ga ni bilo družega kot kost in koža. Pokličem še družega zdravnika in ko otroka preišče, pravi: „Kje pa more ta otrok živeti, ker nima nič kervi; zanj ni pomoči, ker je jetičen“.

In res, kedor je otroka videl, vsak je rekel, da nemore ozdraveti. Otrok se je meni in moji ženi tako smilil, ker je tako ječal kaker odrasčen človek, ali pomagati mu nisva mogla. Moja žena je vedno jokala; jaz sem jo tolažil, da naj v Boga zaupa in naj sv. Antona pomoči prosi. Kupil sem dve sveči, da so na altarju sv. Antona gorele, in njega sem prosil, ako je božja volja, da bi moj sinček ozdravel. In od tistega dne otrok okreva in je veliko boljši.

Ker se nemorem nigdar zadosti sv. Antonu za iskazano

mi milost zahvaliti, prosim ponižno uredništvo „Cvetja sv. Frančiška“, da blagovoli ta resnični dogodek natisniti.

Franjo Možina, užit. uradnik.

Dalje naznanjajo svojo zahvalo Bogu in njegovim svetnikom, zlasti Mariji Devici, sv. Jožefu, sv. Frančišku in sv. Antonu Padovanskemu: I. F. S. tretjerednik od nove cerkve pri Celju za pomoč v križih in nadlogah; J. A. H. iz Sm. p. L. za razsvitljenje pri volitvi stanu; neka ženska iz St. Petra za pomoč v veliki nevarnosti; M. A. P. v C. da je srečno nazaj dobila neko posojeno blago, ki se je bala, da je za vselej zgubljeno; neka tretjerednica iz Št. Pavla za vslišano molitev v hudih stiskah, za ozdravljenje nekega otroka in mnoge druge milosti; J. B. v Gorici, da je bila neka oseba rešena zapora; neka oseba iz Št. Jurija ob Tabru za ozdravljenje njenega otroka; dve osebi iz Razbora za večkrat vslišano molitev; N. B. iz Ljubljane za ozdravljenje; J. O. od sv. Ruperta za pomoč pri živadi; L. R. za ozdravljenje nevarno bolne sestre; M. Č. za ozdravljenje nevarno bolne matere; tretjerednik z Ogerskega, da je nazaj dobil nekaj zgubljenega in mu je ozdravelo neko govedo; B. A. za ozdravljenje; neka oseba za ozdravljenje nekega živinčeta; H. N. iz Maribora za polajšanje dolge bolezni v nogah; neki učenc iz Maribora za pomoč v šolskih rečeh.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje: V Novem mestu je bil izdan „Obrednik III. reda sv. Frančiška“, ki je latinski in slovenski, le odvez in blagoslovenj ni v slovenskem. Ali so bila ista veljavna, ko sem jih prej ko voditelj vporabljal po slovensko, kaker so v „Cvetju“ v prvih letnikih?

Odgovor: Veljavna — po naši misli.

Vprašanje: Ali je serafinski rožni venec še obdarovan s popolnim odpustkom?

Odgovor: Za 1. in 2. red še, za 3. red ne.

Vprašanje: Koliko mora biti v župniji udov tretjega reda, da se ustanovi mesečni shod, to je, da se pooblasti mašnik za to?

Odgovor: Število ni določeno; obrnite se brez pomsleka do pristojne oblasti.

skoljziti u Hlejki nožka lěvaja, pal Ilja na syru zemlju“. Malo - in veliko-ruski zgledi so iz Miklošičeve sintakse, od kodar bi bilo lahko prepisati tudi kaj čeških in poljskih. Glede poslednjega jezika pravi Mikl.: „Von den verba perfectiva ist das historische praes. ein in der poesie häufig vorkommender archaismus“. —

Po vsem tem upam, da je tudi pri nas prav in dobro slovanski, kakor se poje v narodni pesmi: „Anička pade, omedli, dušo pri ti priči pusti“ itd. In saj se govori tako ne le na Kranjskem, temuč tudi na Goriškem; meni se zdi celo, da rabijo na Goriškem doveršni sedanjik tudi za preteklost bolj pogosto ko na Kranjskem in sicer prav iz tega vzroka, za česar ga rabijo tudi za prihodnost. Ljudje so tu živahnjšega, že bolj laške-mu podobnega značaja. Počasni Kranjec pripoveduje, da je prišel, napoveduje, da bo prišel, lahki Goričan pravi tu ko tam: pridem.

Gosp. L. „ne pojme, ne čuti in ne sliši prav nobene razlike med *pridem* in med *bom prišel*“, in po pravici, ker je res ni, keder se rabi pridem za bom prišel. Naj pravim: „Letos pridem k vam na počitnice“ ali pa: „Letos bom prišel k vam na počitnice“, to je eno. Kaj pa, če bi rekli: „K maši hodim vsako nedeljo, samo malo prepozno pridem včasih“, ali je pridem tudi tu, kar bom prišel? Ni, kaj ne, da ne! Ali pa n. pr.: „Ondan sem bil šel k maši in ko pridem v cerkev, mislite si, koga najdem noter!“ Kaj ne, tudi tukaj pridem ni to, kar bom prišel. Doveršnik ne „izraža tore uže po naravi svoje bodočnosti“, kakor sodi g. L., in zato ne morem verjeti, da „ne potrebuje on v izražanje le te bodočnosti prav nikdar pomožnika biti“. V tem mojem prepričanju me podpirajo tudi naši jezikoslovci, Miklošič: „die futurbedeutung der verba pft. scheint im nsl. an die bedingung geknüpft zu sein, dass sie sich aus dem zusammenhange mit leichtigkeit ergebe: jagod vam prodam (če jih kupite); namentlich in fragen: ali mu dam? soll ich ihm geben? kako naredim? wie soll ich es machen?“ itd. (Synt. 774). Prav tako Šuman.

Gosp. L. te:di, da ga podpirajo v prepričanju, da izraža doveršnik po naravi svoji bodočnost, „izlasti vsi slovničarji vseh družih slovanskih jezikov pa našega naroda (vsaj na vstoku, jugu in zapadu) in vseh družih slovanskih narodov (izimši lužisko-serbski odraslek) živa govorica.“ Ali v resnici celo izmej slovničarjev, ketere sam navaja, niso vsi zanj. Budmani pravi, da se ima reči „io salto — ja skačem e non skočim“, ne pravi pa, da pomeni skočim: io salterò. Tako tudi ni res, da „vseh družih slovanskih narodov (izimši lužisko-serbski odraslek) živa govorica rabi sedanjik doveršnih glagolov za bodočnost. Miklošič (Synt. 774) piše tako: „bulg. scheint die futurbedeutung der verba pft. unnachweisbar zu sein . . . im hung. kroat. ist diese ausdrucksweise im verschwinden begriffen, im serb. scheint dieser gebrauch nicht nachweisbar zu sein.“ Ogrom-

na večina južnih Slovedov torej nikaker ne more podpirati pre-
pričanja gospoda L.

Severni Sloveni so dandanašnji vbožniši glede časov, ker
nimajo posebnega izraza za doveršenje djanja v prihodnosti. Ako
izhajajo brez njega, mi jim ga nič ne vrivamo. Ako bi pa že-
leli, da se zravnamo, menim, da ni le eno mogoče, da namreč
še mi zaveržemo tako posebno izraževanje, mogoče je še drugo,
da ga spet sprejmejo oni. Kaj bi bilo pametnije? Jaz mislim
poslednje; to bi bilo njim le na dobiček in nam ne na škodo.
Zlasti Rusi, če hočejo, da bi se slavenski jeziki zbliževali, ka-
ker se pri nas uči, naj začno oni, to se bo kaj poznalo. Jaz
sem seveda prepričan, da oni ne bodo začeli in da sploh na
tak način nigdar ne dosežemo skupnega knjižnega jezika. V se-
danjih razmerah je tudi boljše, da imamo vsak svojega, zlasti
mi svojega, bodi si tak ali tak, da ga le naše ljudstvo ume,
ker mi pišemo za svoje ljudi, ne za Ruse ali Čehe. Više izobra-
ženim pa radi priporočamo, naj se uče, kar se da, vse druge
slavenske jezike, zlasti tudi ruščino.

Toliko v prijazen odgovor jako čislanemu gospodu Lamur-
skemu¹⁾, katerega veliko gorečnost za čistost našega jezika rad
in s posebno hvalo priznavam, dasi menim, da ni na pravem
potu. Da je s tem „causa finita“, ne mislim več; da sem jaz
kaka „Roma locuta“ tudi prej nigdar nisem mislil, kaker mi
pripisuje čudno vljudno neki gospod v Moskvi, kateri pa gotovo
ni bral tistega, na kar hoče, da bi bil jaz zidal svoj mogočni Rim.
Njegove „faktične popravke“ bomo „poštevali“ prihodnjič.

¹⁾ Na opazko glede čirilice v novem misalju pravi g. L.: „Pravoslavni
krščanje da so se zbalil?! Ta je vendar prečudna! To vem, da niso imeli
oni v tej stvari ničesar opraviti, ničesar govoriti.“ — Ali od kod veste to,
da niso imeli oni v tej stvari ničesar opraviti, ničesar govoriti? Sicer pa
jaz nisem pisal: vsi „pravoslavni krščanje“ so se zbalil — z bali so
se tisti, ki so pri tem vendar le imeli nekaj opraviti in govoriti, pa da so
oni kaj „z a p r e č i l i“, tega zopet nisem rekel; javna tajna je bila tudi
meni znana, po verhu pa tudi neka ne javna, o kateri bodi to zadosti —
Furlanska besedica, na katero spominja gospod L. ime Frančišek,
večini našega naroda ni znana, nič nos torej na moti. Kak bi se „bugar-
ska ali bogomirska (!) oblika“ Fran po našo prav izgovarjala, z a kaker-
šen je v brat bratja, ali v kralj ali v građ, jaz ne vem; v re-
snici se izgovarja prav: F r o n e e z o, kaker l o n e e in z v o n e e.

Novosti.

Zadnjič je zmanjkalo prostora naslednji opazki, pristavljeni naznanilu
knjižice Zgodbe sv. Pisma:

Herderjeva založnica mora biti zadovoljna s Slovenci, ker nam je
oskerbela že četrto izdano to knjižico. V petem, ki najberž tudi ne izosta-
ne, bi želeli, da se popravi prestava angeljevega pozdravljenja — v posled-
njem pastirskem listu kvantinskem stoji prav „blagoslovljena“ na-
mesti „blažena“ — in pa „mesto mrtvaških glav“, ki je v
staremu času pognalo iz nemškega „Schädelstätte“, kaker bi bilo to „Stätte
der Schädel“ in ne, kaker je res, „Sätte des Schädels, calvariae
locus“, in kaker bi bil „Schädel“ mrtvaška glava, „Todtenkopf!“
„Schädel“ je lo banja, in to ima tudi živ človek; kraj se je po nji imenoval
zavoljo svoje okrogle podobe. Prečast, gospoda prestavljavcu seveda ne pripis-
ujemo nobene teh napak; želimo le, da bi jih pomagal prej ko se da zatreti.